

Patent Değeri Belirleme

08 Kasım 2016
ÜSIMP PATENT FUARI'16

Yavuz Kabuk
Arçelik A.Ş.

Akış

- ❑ Değerleme ile ilgili temel kavramlar
- ❑ Değerlemeyi etkileyen faktörler
- ❑ Değerleme yöntemleri
- ❑ Arçelik Patent Değerleme Metodolojisi

Bir patent kaçça?

- 3 tane alırsam indirim olur mu?
- Firmayı alsam yanında bedava verir misin?
- Ben eski müşteriyim..

Örnek Patent Değerleri

- 2011, Nortel 6000 patentini Apple ve Microsoft'a \$4.5B karşılığında sattı
Patent başına \$750,000
- 2014, Google- Motorola satın almasında \$9.5B 17,000 patent için ödendi
Patent başına \$560,000
- 2012, AOL, Microsoft'a 925 patentini \$1,05B karşılığında sattı
Patent başına \$1,135,000

Patentin Değeri Ne Zaman Ortaya Çıkar ?

- Birleşme, satın alma, satılma, iflas
- Patent lisanslama, satma
- Portföy sınıflandırma, sıralama
- Finans, vergilendirme, teşvik

Kurumlar Vergisi İstisnası

Kanuni dayanaklar:

- 19 Şubat 2014 tarihli Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 5/B maddesinde 6518 sayılı Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 82. maddesiyle eklenen madde sınai mülkiyet haklarında istisna uygulaması
- 21 Nisan 2015 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan Kurumlar Vergisi Genel Tebliği (Seri no: 1)'nde Değişiklik Yapılmasına dair Tebliğ (Seri no: 8)
- 15 Temmuz 2016 tarihli 6728 sayılı Yatırım Ortamının İyileştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 57. maddesi ile 5520 sayılı Kanunun 5. maddesinde yapılan değişiklik.

Yürürlük tarihi: 01.01.2015

Kurumlar Vergisi İstisnası

İstisna Kapsamı:

Türkiye’de gerçekleştirilen araştırma, geliştirme ve yenilik faaliyetleri ile yazılım faaliyetleri neticesinde ortaya çıkan buluşların;

- a) Kiralanması neticesinde elde edilen kazanç ve iratların,
- b) Devri veya satışı neticesinde elde edilen kazançların,
- c) Türkiye’de seri üretime tabi tutularak pazarlanmaları hâlinde elde edilen kazançların,
- d) Türkiye’de gerçekleştirilen üretim sürecinde kullanılması sonucu üretilen ürünlerin satışından elde edilen kazançların patentli veya faydalı model belgeli buluşa atfedilen kısmının,

% 50’si kurumlar vergisinden müstesnadır.

Patentin Değerini Belirleyen Faktörler

- Objektif Kriterler
 - yasal durum, harcamalar, gelirler, patentle ilgili teknik özellikler (istem sayısı, teknik alan, koruma bölgesi..)
- Sübjektif Kriterler
 - Pazar özellikleri, satış kolaylığı, reklam edilebilirlik, patentin teknik özellikleri (istem genişliği, iptal edilebilirlik)
- Ticari faktörler
 - Patent ihlali varlığı, ürünün pazardaki konumu, firmanın mali durumu, marka imajı, pazarlık yapan kişiler..

Patent Değerleme Yöntemleri

- Maliyet bazlı yöntemler
 - Yeniden üretme maliyeti
 - Yerine koyma maliyeti
- Pazar (piyasa) yöntemi
- Gelir bazlı yöntemler
 - Doğrudan nakit akımları yöntemi
 - Royalti ödemelerinden kurtuluş yöntemi
 - Nakit akımlarındaki artış yöntemi
- Diğer yöntemler (Monte Carlo, karar ağaçları, risk hesaplı..)

Maliyet Bazlı Yöntemler

Değerlemesi yapılacak patentin yeniden üretme yöntemi ile aynısının geliştirilmesi için yapılan harcamaların esas alındığı bu yöntemde, aynı teknolojiyi üretmek için bugünkü maliyetler hesaba katılmaktadır.

Bu maliyetler, malzemeler ve işçi maliyetleri gibi doğrudan maliyetlerin yanında, yönetim maliyetleri gibi dolaylı maliyetleri de kapsamaktadır.

Pazar Piyasa Yöntemi

Patentli buluşların yaklaşık değerlere sahip olduğu varsayımından hareketle, değerlemesi yapılacak buluşların yakın geçmişte lisans, devir vb. işlemlere konu olmuş benzer buluşlarla karşılaştırması yapılmak suretiyle değeri tespit edilmektedir.

Gelir Bazlı Yöntemler

Gelir bazlı yöntemlerde, bir patentin ticarileştirilmesi sonucunda gelecekte işletmenin aktifine girecek olan nakit akımları bugünkü değerlerine indirgenerek değerlendirilmektedir.

Doğrudan nakit akımları yöntemi: Doğrudan ilgili buluşun kullanımına atfedilen nakit akımlarının tek tek belirlendiği ve bugünkü değerlerine indirgendiği bu yöntemde, indirgenmiş değerlerin toplamı patentin değerini vermektedir.

Gelir Bazlı Yöntemler

Royalti ödemelerinden kurtuluş yöntemi: Patent sahibinin farazi olarak patentin sahibi olmadığı; ancak, aynı patenti başkasından kiraladığı kabul edilerek benzer niteliklerdeki royalti oranları tespit edilmektedir. (Satıştan %5, Kardan %25 gibi yöntemleri de içerir)

Nakit akımlarındaki artış yöntemi: Doğrudan nakit akımları yönteminin tersinin izlendiği bu yöntemde, patentin var olması veya olmaması durumunda elde edilecek olan nakit akımları arasındaki fark dikkate alınmakta ve bugünkü değere indirgenmektedir. Kullanılan kârlılık oranları belirlenirken, koruma süresi dolmuş olan benzer ürünler ile koruma süresi halen devam eden benzer ürünler arasındaki kârlılık farkı dikkate alınmaktadır.

Arçelik Patent Değerleme Metodolojisi

- Artımsal inovasyon kaynaklı patent portföyü
- Temel fonksiyon patentleri,
- Kullanıma açık
- İhtiyaca uygun olarak seçilen metot:
 - Royalti ödemelerinden kurtuluş yöntemi
 - Pazar (piyasa) yöntemi

Değerleme Aşamaları

- Patent skoru belirleme
 - Objektif kriterler
 - Sübjektif kriterler
- Skordan değere geçiş
- Ürün başına patent bedeli
- Satış adetleri ile toplam bedel hesaplama

Patent Skoru Belirleme (Objektif Kriterler)

- Belirlenen 8 kriter üzerinden puanlama:
- İtiraz durumu (%20)
- Alınan atıf sayısı (%10)
- Korunduğu coğrafi alan (%15)
- İhlal tespit yöntemi (%10)
- Kalan ömür (%10)
- Teknik alan (%10)
- Tescile kadar geçen süre (%5)
- İstem sayısı (%10)

Patent Skoru Belirleme (Objektif Kriterler)

- Literatürde kullanılan diğer kriterler:
 - İstem uzunluğu
 - Metin uzunluğu
 - Buluşçu sayısı
 - Araştırma raporu

Patent Skoru Belirleme

- Kriter ağırlıklandırma yöntemi

[illegible]

Patent Skoru Belirleme

1. İtiraz Durumu:

- İtiraz sonucunda bağımsız istem değişmemiş ise; 10/10 puan
- İtiraz sonucunda bağımsız istem değişmiş ise; 7,5/10 puan
- İtiraz yapılmış ama sonucu açıklanmamış ise; 5/10 puan
- İtiraz yapılmamış ama itiraz süresi devam ediyor ise; 2,5/10 puan
- İtiraz yapılmamış ve itiraz süresi sona ermiş ise; 1/10 puan

«İtiraz Durumu» kriterinin ağırlık kat sayısı %20'dir.

Patent Skoru Belirleme

2. Alınan Atıf Sayısı:

- “0” sayıda atıf; 1/10 puan
- “1-2” sayıda atıf; 2,5/10 puan
- “3-5” sayıda atıf; 5/10 puan
- “6-10” sayıda atıf; 7,5/10 puan
- “10+” sayıda atıf; 10/10 puan

«Alınan Atıf Sayısı» kriterinin ağırlık kat sayısı %10’dur.

Patent Skoru Belirleme

3. Korunduğu Coğrafi Alan:

Patent sadece kendi anavatanında geçerli ise;	1 Puan
Patent Amerika Birleşik Devletlerin geçerli ise;	2,5 Puan
Kore, Çin, Japonya seçeneklerinden birinde geçerli ise;	2,5 Puan
Almanya, Fransa, İngiltere, İtalya, Hollanda, İspanya birinde geçerli ise;	2,5 Puan
Kore, Çin, Japonya ülkelerinden 2 veya 3'ünde geçerli ise veya	
Almanya, Fransa ve İngiltere ülkelerinden 2 veya 3'ünde geçerli ise*	2,5 Puan

«Korunduğu Coğrafi Alan» kriterinin ağırlık kat sayısı %15'dir.

Patent Skoru Belirleme

4. İhlal Tespit Yöntemi:

- Görsel Benchmark Metodu ile tespit edilebilir patentler; 10/10 puan
- Basit Mekanik Benchmark Metodu ile tespit edilebilir patentler; 7,5/10 puan
- Çalıştırma Testi Benchmark Metodu ile tespit edilebilir patentler; 5/10 puan
- Tahribatlı İşlem Benchmark Metodu ile tespit edilebilir patentler; 2,5/10 puan
- Yukarıda belirtilen yöntemler ile tespit edilemeyen patentler; 1/10 puan

«İhlal Tespit Yöntemi» kriterinin ağırlık kat sayısı %20'dir.

Patent Skoru Belirleme

5. Kalan ömür:

- Patentin kalan ömrü 10,11,12 veya 13 yıl ise; 10/10 puan
- Patentin kalan ömrü 7,8,9,14,15 veya 16 yıl ise; 7,5/10 puan
- Patentin kalan ömrü 5,6,17 veya 18 yıl ise; 5/10 puan
- Patentin kalan ömrü 1,2,3,4 veya 19 yıl ise; 2,5/10 puan
- Patentin kalan ömrü 20 veya 1yıl ise; 1/10 puan

«Kalan ömür» kriterinin ağırlık kat sayısı %10'dur.

Patent Skoru Belirleme

6. Teknik Alan:

- Patent yayınında atanan CPC: F25D27/00

Bölüm F: Makine mühendisliği

Sınıf 25: Buzdolabı ve benzeri soğutma teknolojileri

Alt Bölüm D: Buzdolabı ve buz kutuları

Grup 27: aydınlatma düzenlemeleri

.

Patent Skoru Belirleme

6. Teknik Alan:

• Patentin 4 ve daha fazla bölümde geçerli olması durumunda;	10/10 puan
• Patentin 2 veya 3 bölümde geçerli olması durumunda;	8/10 puan
• Patentin 4 ve daha fazla sınıfta geçerli olması durumunda;	6/10 puan
• Patentin 2 veya 3 sınıfta geçerli geçerli olması durumunda;	3/10 puan
• Patentin 2 veya 3 alt bölümde geçerli olması durumunda;	2/10 puan
• Diğer durumlarda;	1/10 puan

«Teknik Alan» kriterinin ağırlık kat sayısı %10'dur.

Patent Skoru Belirleme

7. Tescile Kadar Geçen Süre:

- Patent verilmesine kadar geçen süre 15 yıldan fazla ise; 10/10 Puan
- Patent verilmesine kadar geçen süre 10 yıldan fazla 15 yıldan az ise; 7,5/10 Puan
- Patent verilmesine kadar geçen süre 5 yıldan fazla 10 yıldan az ise; 5/10 Puan
- Patent verilmesine kadar geçen süre 1 yıldan fazla 5 yıldan az ise; 2,5/10 Puan

«Tescile Kadar Geçen Süre» kriterinin ağırlık kat sayısı %5'dir.

Patent Skoru Belirleme

8. İstem Sayısı:

• Patentın sahip olduğu istem sayısı 1,2,3 veya 4 ise;	2,5/10 puan
• Patentın sahip olduğu istem sayısı 5,6,7,8, ise;	5/10 puan
• Patentın sahip olduğu istem sayısı 9,10,11 veya 12 ise;	7,5/10 puan
• Patentın sahip olduğu istem sayısı 12 üzeri ise;	10/10 puan

«İstem Sayısı» kriterinin ağırlık kat sayısı %10'dir.

Patent Skoru Belirleme (Sübjektif Kriterler)

Arçelik A.Ş.	FİKRİ HAKLAR YÖNETİCİLİĞİ					Tarih
	PATENT DEĞERLEME FORMU					
Patent No:						İncelemeci:
Faktör	Düşük	Orta		Yüksek		Değerlendirme Notu
	1	2	3	4	5	
Pazar Rekabeti	Rakip patentlere oldukça benzer			Rakip patentlere göre eşsiz		
Kullanım Alanı Genişliği	Patent çok az sayıda teknoloji/ürün üzerinde kullanılabilir			Patent çok sayıda teknoloji/ürün üzerinde kullanılabilir		
Genişletilme Potansiyeli	Geliştirilecek yeni teknolojilere uygulanabilirliği düşük			Geliştirilecek yeni teknolojilere uygulanabilirliği yüksek		
Patent Koruması	Patentin etrafından kolaylıkla dolaşılır			Patentin etrafından kolaylıkla dolaşamaz		
Zamana Uyumluluk	Patent günümüz teknolojisinin gerisinde			Patent günümüz teknolojisinin limitlerinde		
Kar Getirme Durumu	Patentin kullanıldığı ürünlerin/hizmetlerin kar marjı düşük			Patentin kullanıldığı ürünlerin/hizmetlerin kar marjı yüksek		

Patent Skoru Belirleme (Sübjektif Kriterler)

Göreceli Kar Getirme Durumu	Geliştirme, uygulama ve dağıtma aşamalarında yüksek maliyet		Geliştirme, uygulama ve dağıtma aşamalarında düşük maliyet	
Pazara Çıkış Kolaylığı	Pazara çıkarılması zor		Pazara çıkarılması kolay	
Pazar Payı	Patentin kullanıldığı ürünler/hizmetler düşük pazar payına sahip		Patentin kullanıldığı ürünler/hizmetler yüksek pazar payına sahip	
Pazar Potansiyeli	Patentin kullanıldığı ürünlerin/hizmetlerin pazarı daralıyor		Patentin kullanıldığı ürünlerin/hizmetlerin pazarı genişliyor	
Maliyet	Maliyeti > 3 € artırır		Maliyeti > 3 € azaltır	
Reklam Edilebilirlik	Reklamlarda kullanılamaz		Reklamlarda kullanılabilir	
Rakiplerin Patenti İhlal Durumu	Tespit edilemez		Kolayca tespit edilebilir	
TOPLAM				0

Patent Skoru Belirleme (100 üzerinden)

% 60 Objektif Kriterler

- İtiraz durumu (%20)
- Alınan atıf sayısı (%10)
- Korunduğu coğrafi alan (%15)
- İhlal tespit yöntemi (%10)
- Kalan ömür (%10)
- Teknik alan (%10)
- Tescile kadar geçen süre (%5)
- İstem sayısı (%10)

% 40 Subjektif Kriterler

- 13 soru
- Her biri 5 puan
- Toplam puan 100 olacak şekilde

Patent Skoru Belirleme (Sübjektif Kriterler)

- Birden fazla uzman
- Farklı teknik alanlarda
 - Teknik
 - Finans
 - Satış
 - Pazarlama
 - İş geliştirme
 - Legal

Skordan Değere Geçiş

- Pazar (piyasa) yöntemi
- İlgili pazar için min ve max royalty bedellerinin tespiti
 - Taraf olunan lisans anlaşmaları
 - Veritabanı araştırması
 - RoyaltySource www.royaltysource.com
 - RoyaltStat, LLC www.royaltystat.com
 - Royalty Connection www.royaltyconnection.com
 - ktMINE www.bvmarketdata.com

Skordan Değere Geçiş

- En az 10 örnek
- Aynı ve komşu sektörler içerisinde
- Olağan dışı örneklerin tespiti
 - Radikal inovasyon / Patente dayalı ürün
- Özel koşulların tespiti
 - Çapraz lisans, ceza, diğer karşılıklar

Skordan Değere Geçiş

- Sektör limit örnekleri
 - Beyaz eşya: 0,1 – 1,0 EUR
 - Elektronik: 0,1 – 2,5 EUR
 - İlaç: 0,3 – 5,5 EUR

Ürün Başına Lisans Bedeli

- Patentin Parasal Değeri (Ürün başına royalti) =

$$(Patent Puanı \times \frac{(Sektör \text{ max. lisans bedeli} - Sektör \text{ min. lisans bedeli})}{100}) + Sektör \text{ min. lisans bedeli}$$

Min X Max
 0 X 100

Ürün Başına Lisans Bedeli (Örnek)

- Patentin Parasal Değeri (Ürün başına royalty) =

$$(40 \times \frac{(1,0 - 0,1)}{100}) + 0,1 = 0,46 \text{ EUR}$$

Patentin Toplam Değeri

(Geçmiş kullanım + Gelecek kullanım tahmini)

X

Ürün başına lisans bedeli

- Gelecek kullanım için NPV hesaplaması (TL)

Patentin Toplam Değeri

$(1M + 3M)$

$\times$

$0,46 \text{ €}$

$= 1,84M \text{ €}$

Teşekkürler

Yavuz Kabuk

Arçelik A.Ş., Lisans Takım Lideri
yavuz.kabuk@arcelik.com